

Barn och utbildning
Gunhild Åkerblom

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande från Bergs kommun över SOU 2016:69, En inkluderande kulturskola på egen grund

Bergs kommun anser att det är bra att en utredning av kulturskoleverksamheten gjorts, med syftet att göra den mer tillgänglig och jämlik genom att lämna förslag på en nationell strategi:

1. På vilket sätt staten kan bidra till att stärka och utveckla kulturskolan.
2. Hur staten kan bidra till att utveckla och stärka kommunernas kulturskoleverksamhet.
3. Beskriva såväl fördelar som nackdelar med att lagstifta om verksamheten.

Synpunkter och förslag

- Utredningen innehåller motsättningar och ger i vissa stycken för stora tolkningsmöjligheter.
- Utredningen säger å ena sidan att kulturskolan ska vara en pedagogisk skolform på egen grund som ska ge alla barn och ungdomar tillgång till en jämlik och tillgänglig kulturskola och att undervisningen ska utgå från barnets egna erfarenheter och intressen. Å andra sidan att undervisningen ska ske på barns och ungas fria tid och utövas i första hand i grupp.
- En inkluderande kulturskola på egen grund förutsätter att kulturskolan kan möta alla barn och ungdomar på deras arenor. Detta innebär en tydlig samverkan med grundskolan, där alla barn finns under en stor del av sin tid, förutom, om möjligt, på de arenor som finns och är tillgängliga efter skoltid.

De nationella målen

De nationella målen som satts upp tenderar att bli hur-satser istället för mätbara tydliga mål. Bergs kommuns förslag till förändring av målen (*kursiv text är ett förtydligande av förändringen*):

- **Ge barn och unga möjlighet att lära, utöva och uppleva konstuttryck utifrån förutsättningar och individuella behov.**

Istället för: ~~Ge barn och unga möjlighet att lära, utöva och uppleva konstuttryck i första hand i grupp.~~

Motivering: *Kulturskoleverksamheten är ett viktigt verktyg för barns utveckling och bör utgå från varje individs önskemål och behov. Kulturskolan ska vara tillgänglig och integrerande.*

- **Samverka med andra skolformer.**

Istället för: ~~Bedrivs på barns och ungas fria tid.~~

Motivering: *Utifrån tillgänglighets- och likvärdighetskrav är det för många kulturskolor omöjligt att enbart ha verksamhet på fri tid, om definitionen på fri tid är tid utanför skoldagen. Den fria tiden måste få vara flexibel utifrån kommuners olika förutsättningar, vilket bör innebära att kulturskolan även kan bedrivs under skoltid.*

- **Präglas av hög kvalitet och en konstnärlig och genremässig bredd.**

Istället för: ~~Med verksamhet inom tre eller flera konstuttryck.~~

Motivering: *Förslaget breddning av kulturskoleverksamheten är bra och viktigt. Förslaget på minst tre konstarter är bra, men bör vara en rekommendation då kommunernas förutsättningar ser väldigt olika ut och kan variera över tid. Viktig är dock att utbudet inrymmer mer än i huvudsak musik.*

- **Tillämpa en pedagogik som utgår från barnets egna erfarenheter och intressen.**
- **Ge barn och unga goda förutsättningar att ha inflytande på verksamhetens utformning och innehåll.**
- **Ha en hög andel pedagogiskt och konstnärligt utbildad personal.**
- **Verka i för verksamheten anpassade lokaler och ändamålsenlig utrustning.**
- **Aktivt verka för att kommunens barn och unga har kännedom om kulturskolan och ges likvärdig möjlighet att delta i dess verksamhet.**

- **Arbeta i bred samverkan och bedriva en utåtriktad verksamhet gentemot det övriga samhället.**

Motivering: *Samverkan är viktig och det är bra att förslaget ger möjlighet att samverka med andra aktörer såsom andra skolformer, kommuner, kyrka, studieförbund och kulturföreningar.*

Nationellt kulturskolecentrum (6.3)

Ett nationellt kulturskolecentrum för samordning av resurser är bra. Att Statens Kulturråd får det uppdraget är logiskt. Viktigt är dock att bidragskriterier främjar ambitioner vad gäller att nå så många som möjligt utifrån kvalitet, tillgänglighet, viljan att undanröja hinder, elevers behov, kommuners ekonomi, infrastruktur, geografi, och ger möjlighet till långsiktighet i verksamhetsplaneringen. Kulturskolerådet bör dock finnas kvar som oberoende institution och komplement till Statens kulturråds ekonomiska ansvarsområde.

Nya statsbidrag (6.4-6.5)

De nya statsbidragen är bra, speciellt för små kommuner med stora utmaningar. De är också en nödvändighet för att nå alla barn. Långsiktigheten är en förutsättning för en stabil utveckling, utifrån elevers lärande och pedagogers anställningstrygghet. Alltså bör bidragen sträcka över minst tre år och tydligt främja den verksamhet som tydligt följer utvecklingsmålen för inkludering och tillgänglighet. Att kräva minst tre konstarter är en bra utgångspunkt för att stärka bredd, men kan också begränsa utifrån vilken typ av verksamhet det söks för. Dock är det viktigt med en breddning av konstområden som mål.

Bidrag till nationell spetskompetens (6.6)

Intressant utifrån ett tillgänglighets- och infrastrukturperspektiv. Det finns estetiska gymnasielinjer som har riksintag. Men hur ska en kulturskola på fri grund ta sig an en specialintresserad elev som bor 200 mil från lärosätet? Hur ska undervisningen ske? Det är viktigt att kriterierna för bidrag är mycket tydliga för att ej bli exkluderande.

Regional samordning (6.7)

Samordning är en nödvändighet för att kunna nå målen. Strukturen för en sådan verksamhet måste vara mycket tydlig. Där bör till exempel tydliga ramar utformas för att de elever som går och bor i gymnasieskola i annan kommun än hemkommunen ska kunna delta i den kommun där de studerar.

Kompetensförsörjning (6.8)

Förslaget från utredningen är bra. Staten bör ta ansvar för att det finns lärar- och pedagogutbildningar med inriktning på kulturskoleverksamhet inom alla konstområden. En examen som bygger på en konstnärlig utbildning, är en bra väg att gå.

Forskning (6.9)

Bra förslag.

Utvärdering efter tre år (6.10)

Utvärdering är bra och nödvändigt.